

เรา “คาดหว้งอะไร” จากกรรมการบริษัท ?

กรรมการบริษัท...ทำงานอะไร ?

จ่าย “ค่าตอบแทนกรรมการ” อย่างไร ?

คุณชินภัทร วิสุทริแพงษ์
หุ้นส่วน, บก.วัน ลอว์ ออฟฟิศ

กรรมการบริษัท...ทำงานอะไร ? ตอบคำถามนี้ได้จาก “กฎหมายบริษัท” คือ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (บริษัทเอกชน) กฎหมายบริษัทมหาชน และ กฎหมายหลักทรัพย์ (บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์) ...

- ก. กรรมการเป็น “ผู้แทนนิติบุคคล” ทำหน้าที่ “แทน” บริษัท (นิติบุคคล) (Agency Concept) ซึ่งเป็น “บุคคลสมมติ” ขึ้นตามกฎหมาย...กระทำการ “นิติกรรมสัญญา” รวมถึง “แสดงเจตนา” แทนบริษัท...และ “รับผิดชอบ” บริษัทด้วย
- ข. กฎหมายไทยยอมรับให้กรรมการบริษัทต้องเป็น “บุคคลธรรมดา” (Natural Person) เท่านั้น...สถานะ “กรรมการบริษัท” เป็นเรื่อง “เฉพาะตัว” ...เข้าประชุมแทนกันไม่ได้...มอบฉันทะออกเสียง หรือ มอบอำนาจให้ ลมตีแทนกันไม่ได้...กรรมการบริษัท...เมื่อตายแล้วจบกัน...ไม่ตกทอดทางมรดก...โอนตำแหน่งกรรมการ บริษัทไม่ได้
- ค. กรรมการเป็น “ผู้รักษาผลประโยชน์” ของ “เจ้าของทุน” (ผู้ถือหุ้น) (Fiduciary Concept)... กรรมการทำหน้าที่เสมือน Trustee ดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายบุคคลในกองทุนรวม หรือ REIT (Real Estate Investment Trust) หรือ เสมือน “ผู้จัดการมรดก” ที่ทำหน้าที่ดูแล “กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง” หรือ “ทรัพย์สินมรดก” แทนทายาททั้งหลาย
- จ. ความคาดหวังของกฎหมายต่อ “กรรมการบริษัท” ขึ้นอยู่กับ “เจ้าของทุน” เพราะกรรมการบริษัท ทำหน้าที่ อยู่บนผลประโยชน์ของ “ผู้ถือหุ้น” (Beneficiary) ซึ่งเป็น “ผู้มีส่วนได้เสีย” รายแรกของบริษัท (First Stakeholder) ใน “ระบบนิเวศน์ของบริษัท” (Corporate Environment)

บริษัทจำกัดมีผู้ถือหุ้นอย่างน้อย 3 คนกฎหมายคาดหวังต่อกรรมการบริษัทในระดับหนึ่ง...บริษัทมหาชนจำกัดมีผู้ถือหุ้นอย่างน้อย 15 คนกฎหมายคาดหวังต่อกรรมการบริษัทสูงมากขึ้น...บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีผู้ถือหุ้นหลายร้อยคน... ยิ่งเมื่อซื้อขายหุ้นในตลาดทุนแล้วมีผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นจากร้อยเป็นพันหมื่นแสนล้านคน...ความคาดหวังตามกฎหมายต่อกรรมการ “บริษัทจดทะเบียน” จึงมากที่สุดเมื่อเทียบกับบริษัททั่วไป...สะท้อนจาก “รัฐธรรมนูญ” ที่กฎหมายกำหนดบทบาทหน้าที่ของกรรมการ บริษัทไปจนถึงความรับผิดชอบและโทษตามกฎหมาย...โทษทางแพ่ง...โทษทางอาญา...โทษทางปกครองที่แตกต่างกัน

การทำงานของกรรมการบริษัท...ที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม คือ (ก) การเข้าประชุม (ข) การให้ความเห็นรวมทั้งการตั้ง “คำถามสำคัญ” ในที่ประชุม และ (ค) การลงมติในที่ประชุมเพื่อขับเคลื่อนกิจการของบริษัท

หลักฐานพิสูจน์ผลการทำงานของกรรมการบริษัท คือ “รายงานการประชุมคณะกรรมการบริษัท” ...ที่สะท้อนการ “ทำงานเป็นทีม” และ “มติคณะกรรมกร” (Collective Votes) แสดงอยู่ในรูปของการกลั่นกรองมาจาก “องค์คณะ” ไม่ใช่ “เสียงเดียว” (Single Vote)

ผลงานของกรรมการบริษัท...เป็นเรื่อง “วิทยาศาสตร์” ที่ประเมินผล (Scientific Evaluation) ได้จาก “คุณภาพ” และ “ปริมาณ” ของการประชุมคณะกรรมการ...เมื่อ “กรรมการบริษัท” ทำหน้าที่ (Director Contribution) บน “สิ่งที่กฎหมายคาดหวังไว้” หากผลงานออกมาต่ำกว่า “มาตรฐานที่กฎหมายกำหนด” หรือ ผิดจากหน้าที่กรรมการ...กรรมการนั้นย่อมมีความรับผิดชอบตามกฎหมาย (Director Liability) ดังนั้น ย่อมไม่เป็นธรรมต่อกรรมการบริษัทที่ทำหน้าที่อยู่บน “ผลประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้น” (Other People Money) และมีความเสี่ยงตามกฎหมาย...หากไม่มี “ค่าตอบแทน” ที่เหมาะสมให้แก่กรรมการบริษัท (Director Compensation) “เพื่อตอบแทน” และ “เพื่อจูงใจ” ให้กรรมการบริษัททำงานทุ่มเทให้แก่บริษัท

ล่าสุด...สถาบันกรรมการไทยได้เผยแพร่ “ผลสำรวจค่าตอบแทนกรรมการ” บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (ดูตาม Link) สรุปผลสำรวจค่าตอบแทนกรรมการ ปี 2563 (Summary of Director Compensation Survey 2020) <http://www.thai-iod.com/th/publications-detail.asp?id=698&type=3> IOD in action

ท่านทราบหรือไม่ ? ค่าตอบแทนกรรมการบริษัท...เสียภาษีอย่างไร ?

จากผลสำรวจค่าตอบแทนกรรมการบริษัท...พบว่า “ค่าตอบแทนกรรมการ” อยู่ทั้งในรูปของ “เงิน” (Finance Benefit) เช่น

(ก) เบี้ยประชุม...จ่ายตามการประชุมจริง...พร้อมหลักฐานการเข้าประชุม...หากไม่มีการประชุม...ไม่จ่ายเบี้ยประชุม...บริษัทเอกชนจำกัดไม่มีกฎหมายกำหนดจำนวนครั้งการประชุมคณะกรรมการบริษัท...ต่างจากบริษัทมหาชนจำกัดกฎหมายกำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี...บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องเป็นบริษัทมหาชนจำกัดด้วย...หลายแห่งจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริษัทมากกว่า 4 ครั้งต่อปี...ไม่ใช่แค่เพื่อ “อนุมัติงบไตรมาส” ทุก 3 เดือนเท่านั้น... แต่เพราะเพื่อให้ “กรรมการบริษัท” ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของบริษัทนอกเหนือจาก “งบการเงิน” เช่น โครงการใหม่ สัญญาใหม่

(ข) ค่าตอบแทนรายเดือน (Monthly Fee) ...ไม่ได้ขึ้นกับการประชุมคณะกรรมการ (ส่วนใหญ่ประชุมทุกเดือนอยู่แล้ว)... จ่ายเท่ากันทุกเดือน... แต่ไม่ได้หมายความว่า “กรรมการบริษัทมีเงินเดือน”...ค่าตอบแทนรายเดือนสะท้อนการทำงานของกรรมการบริษัทในรูปของการประชุม...ไม่ใช่การทำงานประจำ (Full Time & Day-To-Day Operation)...กรรมการไม่ใช่ลูกจ้างของบริษัท...เว้นแต่ กรณีเป็น “กรรมการบริหาร” (ED: Executive Director) ที่ “สวมหมวกหลายใบ” คือ กรรมการคนนั้นอยู่ใน “โครงสร้างองค์กร” (Organization Chart) และเป็นลูกจ้างหรือผู้บริหารของบริษัทนั้นด้วย

(ค) ค่าตอบแทนรายปี (Director Bonus) ... จ่ายปีละครั้งเป็น “เงินก้อน” (Lump sum)... จำนวนเงินที่จ่ายให้แก่กรรมการบริษัทขึ้นอยู่กับผลประกอบการของบริษัท...จำนวนมากน้อยอย่างไรมีปัจจัยด้านจำนวนกรรมการบริษัทเข้ามาพิจารณาเกี่ยวข้องด้วย

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ส่วนใหญ่ “อ้าวจิง” การจ่าย “โบนัสกรรมการ” จาก “ผลกำไร” ของบริษัท หรือ ผันแปรตาม “เงินปันผล” ที่บริษัทจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น...ปรากฏการณ์การจ่ายโบนัสกรรมการในลักษณะนี้...ถูกต้องหรือไม่ ? “ผลร้ายทางการเงิน” ที่ตามมาต่อบริษัทเป็นอย่างไร ? กระทบ “งบการเงิน” บริษัทอย่างไร ?

ฉบับถัดไป...โปรดติดตาม “ผลร้ายทางการเงิน” (Financial Damage) ของการจ่าย “โบนัสกรรมการ” โดยอ้าวจิงจาก “ผลกำไร” ของบริษัท และ ค่าตอบแทนกรรมการที่ไม่อยู่ในรูปของเงิน (Non-Finance Benefit) เช่น หุ้นบริษัท ESOP รถยนต์ บริษัท ประกันสุขภาพ ประกัน Key Man ฯลฯ รวมทั้งประเด็นภาษีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับ “ค่าตอบแทนกรรมการ” ที่หยิบยกตัวอย่าง Case Study ที่เคยเกิดขึ้นก่อนหน้านี้

ขอบคุณครับ

ชินภัทร วิสุทธิแพทย์
ONE Law Office
ONE Law Academy
www.onelaw.co.th